

Vastaus vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun valtuustoaloitteeseen Vantaan yhteistyö Israelin kanssa on pantava jäähyllä – uusi ystävyyyskaupunki Palestiinasta PT (kvalt)

VD/845/00.02.00.03/2024

PT/TE/EV/EK

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä sekä 10 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Kun Venäjä käynnisti suurhyökkäyksen Ukrainaan helmikuussa 2022, tuomitsi Vantaan kaupunginvaltuuston hyökkäyksen vain muutama päivä sen jälkeen. Samalla valtuusto päätti välittömästä humanitaarisen avun lähettämisestä Ukrainaan.

Myöhemmin kaupunki katkaisi ystävyyyskaupunkisuhteensa venäläiseen Kinešman kaupunkiin. Uusi ystävyyyskaupunkisuhde solmittiin viime syksynä ukrainalaisen Boryspilin kaupungin kanssa. Ratkaisuille oli hyvät perusteet. Me emme elä tyhjiössä. Vantaa on osa Suomea, Eurooppaa ja maailmaa. Aikamme suuria inhimillisiä murhenäytelmiä ei voi vain seurata sivusta.

Nyt olisi aika olla johdonmukainen. Suhtautumisessa siviilien kärsimykseen ei voi olla kaksoisstandardeja eikä kaksinaismoraalia. Gazassa jatkunut raaka sota on jatkunut nyt jo runsaat kolme kuukautta. Se on kansainvälisten järjestöjen mukaan johtanut reilusti yli 20 000 ihmisen kuolemaan. Heistä monta tuhatta on lapsia. Suurin osa alueen palestiinalaisväestöstä on joutunut jättämään kotinsa Israelin sotatoimien takia. Samalla Gazan terveysjärjestelmä on käytännössä romahtanut. Pulaa on lääkkeitä, ruoasta ja juomavedestä.

Siksi Vantaan kaupungin olisi aika panna jäähyllä kaikki yhteistyö Israelin kanssa sekä ohjata humanitaarista apua sodasta kärsineelle Gazan väestölle. Samalla Vantaan olisi aika solmia ystävyyyskaupunkisuhde Palestiinaan, esimerkiksi Palestiinan Länsirannalla. Tämän pitäisi tapahtua yhteistyössä kansainvälisesti tunnustetun palestiinalaishallinnon kanssa.

Vantaalla on ollut vuodesta 1967 lähtien ystävyyyskaupunkisuhde Israelissa sijaitsevan Mette Yehudan kaupunkiin. Yhteistyöhön voidaan palata esimerkiksi sen jälkeen, kunnes Gazan sota on ohi ja Israel on korvannut palestiinalaisalueille aiheuttamansa tuhot. Samalla Vantaan kaupungin hankinnoissa on huolehdittava siitä, ettei se osta tuotteita, joiden alkuperä on Israelissa, etenkin sen Palestiinan Länsirannalla sijaitsevista laittomista siirtokunnista.

Gazan sota käynnistyi äärijärjestö Hamasin täysin tuomittavasta terrori-iskujen sarjasta Israeliin. Samalla Israelilla on oikeus puolustaa itseään. Tämä oikeus ei kuitenkaan sisällä oikeutta kymmenien tuhansien siviilien, mukaan lukien lasten surmaamiseen, väestön pakkosiirtoihin ja humanitaarisen katastrofin tuottamiseen. Kolme kuukautta jatkunutta siviilikohteiden pommittamista ei voi enää kutsua puolustustaisteluksi.

Edellä olevan perusteella, me allekirjoittaneet valtuutetut teemme seuraavan valtuustoaloitteen:

* Vantaan kaupunki keskeyttää kaiken yhteistyön Gazassa sotaa käyvän Israelin kanssa, mukaan lukien ystävyyyskaupunkiyhteistyö. Kaupunki ottaa tavoitteekseen ystävyyyskaupunkiyhteistyön aloittamisen Palestiinan Länsirannalla kansainvälisesti tunnustetun palestiinalaishallinnon alueella. Samalla Vantaan

kaupunki ohjaa humanitaarista apua sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta.”

Kaupunginvaltuusto 29.1.2024 § 25

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Talouden ja strategian palvelualue sekä henkilöstö- ja konsernipalvelut / Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että Vantaan kaupunki keskeyttää kaiken yhteistyön Gazassa sotaa käyvän Israelin kanssa, mukaan lukien ystävyyskaupunkiyhteistyö, ja että Vantaan kaupunki ottaa tavoitteekseen ystävyyskaupunkiyhteistyön aloittamisen Palestiinan Länsirannalla kansainvälisesti tunnustetun palestiinalaishallinnon alueella. Aloitteessa esitetään myös, että Vantaan kaupunki ohjaa humanitaarista apua sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta.

Vantaalla on Israelissa ystävyyskaupunkina Matte Yehudan alue. Matte Yehudan alueen kanssa ei ole käytännössä tehty yhteistyötä useaan vuoteen. Kun sotatilanne on tällä hetkellä näin vakava ja vaarallinen, ei suositella, että yhteistyötä tällä hetkellä käynnistettäisiin aktiivisesti uudestaan.

Viitaten aiempaan kaupunginhallituksen päätökseen koskien valtuustoaloitetta intialaisen kaupungin kanssa esitetystä ystävyyskaupunkisopimuksesta (kaupunginhallitus 26.02.2024, 15 §) perinteisen mallin mukaista ystävyyskaupunkisopimusta ei ole suositeltavaa tehdä ensisijaisena toimintamallina. Ystävyyskaupunkisopimukset tehdään yleensä toistaiseksi jatkuviksi, mikä tekee sopimuksen päättämisen vaikeaksi niissä tapauksessa, joissa kaupunkien väliset suhteet eivät enää hyödytä molempia osapuolia esimerkiksi väestönkasvun erilaisen suunnan tai elinkeinoelämän eriytyneen kehityksen vuoksi. Näin on käynyt joidenkin Vantaan ystävyyskaupunkien kanssa, eikä käytännössä kaupunkien välillä ole ollut yhteistyötä enää moniin vuosiin.

Poikkeuksellisesti Ukrainan Boryspilin kanssa tehtiin ystävyyskaupunkisopimus solidaarisuuden osoituksena Ukrainaa kohtaan, mutta myös siksi, että Boryspil on Kiovan alueen lentokenttäkaupunki ja yhteistyötä on mahdollista kehittää pitkäkestoiseksi.

Vantaalla ei tällä hetkellä ole kaupunkien välisiä suhteita palestiinalaisiin kaupunkeihin Länsirannalla. Vantaan kansainvälisten kaupunkiverkostojen, kuten esimerkiksi Eurocitiesin kautta ei ole herännyt tähän mennessä aloitteita palestiinalaisten kaupunkien kanssa tehtävästä yhteistyöstä, mutta Vantaalta seurataan mahdollisia aloitteita.

Valtuustoaloitteessa mainitaan myös hankintojen osalta, että Vantaan kaupungin hankinnoissa ei ostettaisi tuotteita, joiden alkuperä on Israelissa eikä etenkään Palestiinan Länsirannan siirtokunnista. Koskien hankintoja Israelista, hankintapalveluilla ei ole laillisia perusteita sulkea israelilaista alkuperää olevat tuotteet hankintojen ulkopuolelle. Julkisissa hankinnoissa yksi pääperiaate on syrjimättömyys (hankintalaki 3 §), eli kaikkia tarjoajia on kohdeltava samalla tavalla. Lähtökohtaisesti näitä samoja periaatteita on noudatettava EU:ssa ja niiden valtioiden osalta, jotka ovat sitoutuneet Government Procurement Agreement-sopimukseen (GPA). Israel on mukana GPA-sopimuksessa, mutta Venäjä ei.

Kunnalla ei ole toimivaltaa määrätä pakotteita, vaan pakotepolitiikka kuuluu Suomen valtiolle ja Euroopan unionille. Suomen perustuslain 8 luvun 93 pykälän mukaan ”Suomen ulkopolitiikkaa johtaa tasavallan presidentti yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa. Eduskunta hyväksyy kuitenkin kansainväliset velvoitteet ja niiden irtisanomisen sekä päättää kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisesta siltä osin kuin tässä perustuslaissa säädetään.” Kunnan toiminnan lähtökohtana on toiminnan paikallisuus ja keskittyminen kunnan omalle alueelle. Kunnissa tehdään kansainvälistä yhteistyötä, mutta siitä on erotettava ulkopoliittisten kannanottojen tekeminen, joihin oikeuskäytännössä on suhtauduttu kielteisesti (KHO 1983 II 28).

Venäjän hyökkäyksen jälkeen EU on antanut Venäjän ja venäjän kansalaisten vastaisia pakotepäätöksiä, joita kuntien tulee noudattaa ja joilla myös vaikutuksia hankintasopimuksiin. Määräykset ovat suoraan sovellettavia, ja ne velvoittavat kaikkia toimijoita EU:n alueella. Hankintayksiköiden tulee ottaa pakotteet huomioon omassa toiminnassaan. Pakotteiden rikkominen on rangaistavaa rikoslain 46 luvun nojalla. Venäjän lisäksi myös Valko-Venäjään ja valkovenäläisiin yksilöihin kohdistuu tällä hetkellä pakotteita liittyen Ukrainan tilanteeseen.

Valtuustoaloitteessa esitetään myös humanitaarisen avun myöntämistä sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusrakenteiden kautta. Kunnan harjoittamassa kansainvälisessä yhteistyössä on pidetty sallittuna humanitaarisen avun antamista (KHO 1983 II 35), kun päätös ei ole sisältänyt kannanottoa ulkopoliittisiin kysymyksiin eikä toisen valtion sisäisiin asioihin.

Aloitevastauksien käsittelyssä ei kuitenkaan voida tehdä päätöstä avun antamisesta vaan siitä tulee valmistella erikseen päätösesitys.

Kaupunginhallitus 20.05.2024 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään,

- a) antaa vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 10 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Esittelijä muutti päätösesitystään seuraavasti.

Päätetään,

- a) ~~että Vantaan kaupunki ei solmi ystävyyskaupunkisopimusta palestiinalaisen kaupungin kanssa ystävyyskaupunkisopimusten toistaiseksi voimassa olevan sopimusluonteen vuoksi.~~ Mahdollisia kansainvälisiä kaupunkiyhteistyöaloitteita kuitenkin seurataan.
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätetään,

- a) antaa vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 10 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Merkittiin, että vasemmistoliiton kaupunginhallituksen ryhmä jätti asiaan pöytäkirjalausuman:

Vantaan tulee väliaikaisesti katkaista ystävyyskaupunkiyhteistyö Israelin kanssa sekä aloittaa valmistelu humanitaarisesta avusta sodasta kärsineelle Gazan siviiliväestölle kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:

- Allekirjoitettu vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 10 muun valtuutetun aloitte, Vantaan yhteistyö Israelin kanssa on pantava jäähylle – uusi ystävyyskaupunki Palestiinasta

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Kansainvälisten asioiden päällikkö, Elina Värtö
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)